

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNUNDAKİ KAPSAM KISITLILIĞININ NİKSAR İTFAİYESİ ÖZELİNDE İNCELENMESİ

Cemal ÖZTÜRK^{1*}, Gökhan EL^{2*}

¹Doç. Dr, Bitlis Eren Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü

²Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Niksar Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Mülkiyeti Koruma ve Güvenlik Bölümü

*cozturk@beu.edu.tr, gokhan.el@gop.edu.tr

⁺ORCID: 0000-0003-3607-1356

^ˆORCID: 000-0002-7763-9895

Öz- Tehlike ve riskler altında çalışanların güvence altına alınması devletin görevi iken onların kendilerini güvende hissetmeleri de insan kaynakları yönetimi bağlamında motivasyon ve iş tatmini açısından elzemdir. İtfaiye personelinin afet ve acil durumlardaki görev ve çalışmalarında almış oldukları tehlike/risklerin iş sağlığı ve iş güvenliği bağlamında koruma altına alınması gerekirken ilgili mevzuatla bu korumanın sağlanmadığı görülmektedir. Bu çalışmada amaç, itfaiye personelinin almış olduğu tehlike ve risklerden olarak afet ve acil durumlarda almış oldukları tehlike/risklerin yoğunluğunu, bunların iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamının dışında bırakıldığının ve mevzuattaki eksikliğin bir an önce yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktır. Bu çalışmamızda konuya dair literatür taramasının yanında nicel bilimsel araştırma yöntemi olarak tarama ve veri toplama aracı olarak da anket tekniği ile veriler toplanmıştır. Bu anket çalışması Niksar Belediyesi İtfaiyesinde çalışan 30 itfaiye personelinin tamamına uygulanmıştır. Bu çalışma Bitlis Eren Üniversitesi Etik İlkeleri ve Etik Kurulunun 15.05.2020 tarih ve 2020/04-IV sayılı kararıyla uygun görülmüş olup araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. **Anahtar Kelimeler-** İş Sağlığı, İş Güvenliği, İtfaiye, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, İnsan Kaynakları.

EXAMINATION OF SCOPE LIMITATION IN THE OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY LAW NO 6331 IN TERMS OF NIKSAR FIRE BRIGADE

Abstract – While it is the duty of the state to secure those working under dangers and risks, it is essential for them to feel motivated and job satisfaction in the context of human Resources management. While it is necessary to be taken the protection of firefighters from the hazards/risks that they take during their duties and works in disasters and emergencies, in the context of occupational health and safety, it is observed that this protection is not provided by the relevant legislation. The aim of this study is to reveal the intensity of the hazards/risks that firefighters take in disasters and emergencies as a result of the dangers and risks they take, are excluded from the scope of occupational health and safety legislation and the necessity that the deficiencies in the legislation should be made as soon as possible. In this study, besides the literature review on the subject, data was collected with the survey technique as a quantitative scientific research method and as a tool of data collection. This survey study was applied to all 30 firefighters working in the Niksar Municipality Fire Department. In tis context, research and Publication ethics were complied with and the necessary Ethics Committee decision was taken.

Keywords – Occupational Health, Work Safety, Fire Department, Occupational Health and Safety Law, Human Resources Management.

1. GİRİŞ

Kamu Yönetimi içinde itfaiye personeli, bir kamu hizmeti olarak birçok tehlike ve riskler içeren görevleri mevzuatın kendilerine verdiği çerçevede yerine getirmektedir. Bu görevleri yerine getirirken her çalışanda olduğu gibi bu personelde de devletin ve mevzuatın kendini tehlike ve risklere karşı korumasını bekleme hakkı bulunmaktadır. İtfaiye personeline Belediye Kanunu ve İtfaiye Yönetmeliği başta olmak üzere ilgili mevzuat birçok tehlike/risklere karşı toplumu, şahısları ve tasarrufları koruma ve kurtarma görevi vermektedir. İş ve iş kollarını iş sağlığı ve iş güvenliği bakımından güvenceleştiren bir norm olarak 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu bulunmaktadır. Bu kanunda hangi iş ve iş kollarının iş sağlığı ve iş güvenliği bakımından bu kanun kapsamında olduğu ya da hangilerinin bu kanun kapsamında olmadığı belirtilmektedir. Nitekim İtfaiye hizmetleri bu kanuna göre kanunun istisnaları olarak düzenlenmiştir.

İtfaiye personelleri her görevlerinde çeşitli tehlike ve risklerle karşı karşıya bulunmaktadır. Bu çerçevede itfaiye personeli afet ve acil durumlara müdahale etmekte ve o durumdaki tehlike ve risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Ancak bu tehlike ve riskler 6331 sayılı kanunun istisnaları arasında düzenlenmiş bulunmaktadır.

Acil durum ve Afet durumlarında itfaiye personelinin karşılaştığı tehlike ve riskler ise aynı personelin bu alanların dışındaki görevlerini yaparken karşılaştıkları tehlike ve risklerden daha fazla olmaktadır. Oysaki çalışanın işyerindeki fiziksel, sosyal ve ruhsal iyilik hali olan iş sağlığının ve çalışırken karşılaşılabilecek tehlikelerin ortadan kaldırılması ya da en aza indirilmesi olan iş güvenliğinin en az her çalışan kadar itfaiye personelinin de hakkı olduğu açıktır. 6331 sayılı yasanın 1. maddesine göre yasanın hedefi işyerleri açısından iş güvenliği ile iş sağlığının gereklerinin yerine getirilmesi, bu bağlamda devam etmekte olan güvenlik ve sağlığa dair koşulların daha iyi hale getirilmesi amacıyla dönük olarak hem işverenlerin hem de çalışan kişilerin görevleri, yetkileri, sorumlulukları ile bunların hak ve sorumluluklarını belirlemektir. Aynı kanunun 2. maddesinde bu kanunun bütün işler ile işyerlerine ve bunların işgörenlerine uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Ama devamında bu kanunun uygulanamayacağı faaliyetler ve kişiler sayılırken “Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri” de bu kapsamda sayılmaktadır. Hal böyle olunca da itfaiye personelinin görevlerinden bir kısmını teşkil eden afetlere dair görevlerinde aldıkları tehlike ve riskler bu kanunun kapsamı dışında kalmaktadır.

Bu çalışmada önce mevzuattaki “görev ver ama korumayı yarım yap” anlayışı belirtilmiş, sonra da itfaiyenin eğitim ve diğer görevlerindeki tehlike ve riskler ile afet ve acil durumlarda karşılaştıkları tehlike ve riskler ile yoğunlukları ortaya konulmuştur. Nihayetinde itfaiyenin görevlerinden olan bu alanın da 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun kapsamına dahil edilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. İtfaiye özelinde benzer başka bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İş Sağlığı Ve Güvenliği

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)ya göre iş sağlığı, çalışanın işyerindeki fiziksel, sosyal ve ruhsal iyi olma halidir (Atan vd, 2017: 17). Aynı örgüte göre iş güvenliği kavramı olarak bir iş yapılırken işgörenlerin karşı karşıya kaldıkları tehlikelerin bertaraf edilmesi veya en az seviyeye düşürülmesine dair teknik önlemler ile kurullarla ilgilidir (Başbuğ, 2013: 16). Diğer iş kazası ise, uygun olmayan hareket ve çevresel şartlardan kaynaklanan, çalışanların can güvenliğini

tehlikeye atarak yaralanmalarına veya can kaybına neden olabilen, kullanılan ekipmanların zarar görmesi ve yapılan işin durmasına yol açan, plansız ani gelişen olaylar şeklinde tanımlanabilir (Ceylan, 2011).

İş güvenliği çalışma ortamıyla ilgili tedbirleri ihtiva eder ve işgörenleri yapılan işte faydalanılan teknik cihaz ve aletlere dair güvene almayı açıklar. Bu manada işte faydalanılan cihaz ve aletler kaynaklı olarak ortaya çıkabilecek risklerin belirlenmesi ve bunların nasıl bertaraf edileceği ile ilgilenir (Atan vd, 2017: 17).

İş sağlığı ve güvenliği genel kapsamda bütün mesleklerdeki işgörenlerin sosyal ya da bedensel ve psikolojik iyi durumlarının sürdürülmesini sağlamak, çalışanların yaptıkları işten dolayı karşılaştıkları risklerden korunmasını sağlamak, sağlıklarının yaptıkları işten kaynaklı olarak bozulmasını önlemek, çalışanların kendilerine uygun işlerde çalışmalarını sağlayarak işe uygun işçi, işçiyeye uygun iş kriterini sağlama çalışmaları olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2009: 7-8).

Öz olarak iş sağlığı ve güvenliği kavramına bakınca, çalışanın işte, iş dolayısıyla ve iş ortamında karşılaştığı risklerden korunmasıyla ilgili olduğu görülür (Arıcı, 1999, s. 5). İş sağlığı ve iş güvenliğini kavram olarak birbirinden tam olarak ayırmak zordur, günümüzde bu iki kavramın ya birbirlerinin yerine kullanılmakta ya da birlikte ele alındığı müşahade edilir. Bununla birlikte “iş güvenliği kavramı hadiseyi teknik açıdan ele almayla ilgilendirilmiştir. (Arıcı, 1999: 50).

Burada kısaca güvenlik kültürü ve güvenlik ikliminden bahsetmek te uygun olacaktır. Güvenlik kültürü: Dünyada King Cross yangını, Piper Alpha patlaması ve Çernobil nükleer reaktörü kazası ve benzeri büyük kazalara dair hazırlanan raporlarda da bu bahse konu güvenlik kültüründen bahsedilmektedir. (Çelik, 2014: 55). Turner (1991) güvenlik kültürünü bir örgütteki işgörenlerin karşılaştıkları tehlikelerin aza indirilmesine dair tecrübeler, inançlar, kurallar, rol ve tutumlar şeklinde tarif etmektedir. (Vredenburg, 2002: 260)

Güvenlik iklimine dair çalışmalar ilk defa Zohar'ın 1980 yılında İsrail'de üretimdeki işçilerin güvenliğe dair tutumlarını araştırmasıyla başlamaktadır (Fang, Wu, 2013: 139). Güvenlik iklimi ile ilgili ilk tanımlama da 1980'de Zohar tarafından yapılmıştır. 1980'de Zohar'ın tanımına göre güvenlik iklimi deyince işgörenlerin çalıştıkları yer hakkında paylaştıkları algılarının bir özeti akla gelmektedir. Güvenlik iklimi işgörenlerin çalıştıkları yerde iş güvenliğine göre davranış biçimlerinin tahmin edilmesidir. Güvenlik iklimi işgörenlerin tutumlarını açıklayan güvenlik kültürünün bir yansımasıdır (Mearns vd, 2003: 642; Çelik, 2014: 50). Güvenlik iklimi işgörenin çalıştığı yerdeki güvenliğe ilişkin bakış açısından ileri gelmektedir (Guldenmund, 2007: 738). Güvenlik iklimi güvenlik karar, süreç ve uygulamaları hakkında paylaşılan algılarla bağlantılıdır. (Zohar, 2008: 376)

2.2. Afet, Acil Durum, Tehlike Ve Risk

4 Nolu Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin (4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 2018) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı adını taşıyan 2. bölümdeki 31. maddede; Acil durum deyince: Bir toplumun bütünü veya bir kısmının hayatlarının normal akışında kesinti ya da durdurma yapan ve acil müdahale edilmesini gerekli kılan hadiseler ile bu hadiselerin meydana getirdiği kriz durumunu; Afet deyince: Bir topluluğun bütünü ya da bir kısmı için sosyal veya fiziksel olarak ve ekonomik olarak kayıplar oluşturan, hayatının normal akışını ve bireylerin aktivitelerinde durdurma ya da kesinti oluşturan doğa, teknoloji ya

da insanlardan kaynaklanan hadiseleri ve; Risk deyince: Bir alanda tehlike ihtimalinde kayba uğranılacak değerlerin ölçüsü ortaya konmaktadır.

Başka bir kaynakta afet, bir topluluğun bütünü ya da bir kısmına yönelik olarak fiziksel olarak, ekonomik olarak ve sosyal olarak zararlar oluşturan, hayatın olağan akışını ve fertlerin aktivitelerinde durdurma ya da kesinti oluşturan, etkiyi yarattığı topluluğun kendisiyle mücadele etme kapasitesinin bulunmadığı doğadan, teknolojiden ya da insanlardan kaynaklanan hadisedir. Afet bir hadise değil de daha ziyade o hadisenin ortaya koyduğu zarardır (Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü; Öztürk, 2017: 40; Öztürk ve Öztürk, 2017: 51). Aynı sözlükte: Acil durum; genelde bölgesel kabiliyetlerle mücadele edilebilecek çaptaki aciliyet gerektiren büyük durumlar olarak ve kriz; hayatın normal akışını aksatan, topluluğa yönelik olarak zararlar ortaya çıkarma ihtimali olan fiziki, sosyal içerikli, ekonomiye dair ve politikaya dair hadiselerin doğması durumu şeklinde ortaya konmaktadır. Yine bu durumlar hayatın normal akışı ile topluluğun temel özelliklerine ciddi tehdit oluşturan, hem zaman sıkıntısı hem de stres ortamında ciddi kararları gerektiren halleri ihtiva etmektedir.

Tehlike çalışma yapılan ortamda bulunan veya dışarıdan gelecek çalışma ortamını, çalışanı, yapılan işi etkileme potansiyeline sahip durumdur. Risk bu durumun gerçekleşmesi halinde bu durumdan kaynaklanabilecek (yaralanma, ölüm vb.) her türlü sonucun meydana gelme olasılığıdır (Yılmaz, 2017: 78).

Meydana gelmesi istenmeyen olayların gerçekleşebilme olasılığını tahmin etme, gerçekleşirse sebep olacağı zarar ve hasarın şiddeti, bunlara birlikte sonuçlarının önemini hesaplandığı bir değer yargısıdır. Riskin tahmini ve tahmin edilen riskin değerlendirilmesi olmak üzere iki farklı unsur içerir (Ceylan ve Başhelvacı, 2011: 26).

İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinin ekindeki İşyeri Tehlike Sınıfları Listesinde meslekler ve iş grupları “Az Tehlikeli”, “Tehlikeli” ve “Çok Tehlikeli” olarak sınıflandırılmıştır. İtfaiye Hizmetleri “Çok Tehlikeli” işyeri tehlike sınıfına dahil edilmiştir (İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği). Yine 27 Şubat 2017 tarih ve 29992 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayınlanan İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ’de (İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği Değişiklik) de İtfaiye Hizmetleri “Çok Tehlikeli” kategoride gösterilmektedir. İlgili yönergenin 2. maddesinde tehlike sınıfının tespitinde bir işyerinde yürütülen asıl işin tehlike sınıfı dikkate alınır denmektedir.

2.3. İtfaiye Hizmetleri

Belediye Kanunu’nu (RG 13.7.2005) 14. maddesinde göre itfaiye hizmetleri belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında sayılmaktadır. 52. maddesine göre de, itfaiye hizmeti devamlı yapılan bir hizmettir. İtfaiyecilerin çalışma süreleri ile saatleri, normal çalışanların çalışma süre ve saatlerini belirleyen Devlet Memurları Kanununda düzenlenen süre ve saatlerle bağlı olmadan, hizmette aksaklık oluşturmasını önleyecek şekilde belirlenir. Belediye İtfaiye Yönetmeliği (RG 21.10.2006) 6. maddede İtfaiye teşkilatına verilen vazifeler, diğer vazifelerle birlikte; Su baskınları ile yangına müdahale etmeyi ve yangını söndürmeyi, olağandışı hadiseler ve doğal afet durumlarında kurtarmaya dair faaliyetlerin içinde bulunmayı, kaza ve patlama gibi hallerde teknik olarak aramaya ve kurtarmaya dair faaliyetleri de kapsamaktadır.

Türkiye’de itfaiye teşkilatının etkinliğinin artırılması, daha etkin ve verimli hizmet verilebilmesi için çağdaş yasal düzenlemeler

yapılmalı mesleğin icrasına uygun gerekli şartların sağlanması ve mesleğin şartlarına uygun meslek tanımı yapılarak statü sağlanması gerekmektedir (Kılıç, 2010: 1).

İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu’nun (RG 30.06.2012) 1. maddesine göre yasanın gayesi; işyerinde iş sağlığı ve iş güvenliğine ulaşılması, var olan iş sağlığı ile güvenliğine dair koşulların daha iyi hale getirilmesi gayesiyle hem işveren hem de işgörenlerin görevleri, yetkileri, sorumlulukları ile hakları ve yükümlülüklerinin ortaya konmasıdır. Bu Kanunun 2. maddesine göre; kamu ya da özel sektör ayrımı yapılmaksızın tüm iş ve işyerlerine, işverenlerine, bütün işgönerlerine çalıştıkları alan ayrımı yapılmadan uygulanır. Yine aynı maddede bu kanunun uygulanamayacağı faaliyetler ve kişiler şu şekilde belirtilmektedir: a) Türk Silahlı Kuvvetleri (Fabrikalar, bakım merkezleri, dikimevleri ve benzerlerindeki dahil olmadan), genel kolluk kuvvetlerinin ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının çalışmaları. b) Afet ve acil durum kurumlarının müdahaleye dönük çalışmaları. c) Ev faaliyetleri. ç) Çalışma olmadan kendi başlarına mal veya hizmet üretimi yapanlar. d) İnfaz hizmetleri yerine getirilirken, iyileştirme bağlamında yürütülen eğitime, işyurtlarına, güvenliğe ve meslek sahibi olunmasına dönük çalışmalar. Bahse konu yasa ve bağlı olarak çıkarılan mevzuatta yükümlülük olarak görülenler işgönerler için de haklıdır. (Baycık, 2013: 112). Bu nedenle bu kanunun kapsamının geniş olması çalışanları iş sağlığı ve iş güvenliği açısından son derece korumacı olarak görülmektedir.

3. YÖNTEM

Araştırma literatür taraması ve verilerin anket yoluyla toplanması, işlenmesi ve yorumlanması şeklinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Niksar Belediyesi İtfaiyesinde çalışan 30 itfaiye personelinin tamamı oluşturmaktadır. Veriler 2019 yılı içerisinde yüz yüze uygulanıp toplanmıştır. Daha sonra veriler tablolaştırılmıştır. Bu bağlamda Araştırma ve yayın etiğine uyulmuş, Bitlis Eren Üniversitesi Etik İlkeleri ve Etik Kurulundan 15/05/2020 tarih ve 2020/04-IV sayılı Kurul kararı alınmış, katılımcılara bilgilendirilmiş gönüllü olur/onam formu imzalatılmıştır.

Nicel bir çalışma olan mevcut uygulamada veri toplama aracı olarak kullanılacak anket ve ölçek, 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; Demografik Özellikler formu, İkinci bölümde; 5’li Likerte göre hazırlanmış, 23 maddeden oluşan “İtfaiye Personelinin, Acil Durum Ve Afetlere Müdahale Ederken Karşılaştıkları Tehlike / Risklerle Karşılaşma Sıklığı Ölçeği” ve Üçüncü bölümde; 5’li Likerte göre hazırlanmış, 23 maddeden oluşan “İtfaiye Personelinin, İtfaiye İstasyonunda Bulunurken veya Eğitim Sırasında Karşılaştıkları Tehlike / Risklerle Karşılaşma Sıklığı Ölçeği” yer almaktadır.

4. BULGULAR

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundaki Kapsam Kısıtlılığına dair Niksar İtfaiyesi personeline uygulanan anket sonuçları aşağıdaki şekildedir.

Tokat ili, Niksar Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü bünyesinde çalışan 30 itfaiye personeline uygulanan anket çalışmasında itfaiye personelinin maruz kaldıkları yere göre tehlike / riskler ve maruziyet sıklıkları karşılaştırılmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri Tablosu

Demografik	Özellikler	Referans	Oran %
Yaş	25 ve Altı Yaş	2	6.66
	26-35	5	16.66
	36-45	10	33.33
	46-50	5	16.66
	51 ve Üstü Yaş	8	26.66
Eğitim Durumu	İlköğretim	10	33.33
	Lise	14	46.66
	Ön lisans	5	16.66
	Lisans	1	3.33
	Yüksek Lisans	0	0
Cinsiyet	Erkek	30	100
	Kadın	0	0
Mesleki Deneyim	1-5	8	26.66
	6-10	7	23.33
	11-15	5	16.66
	16 yıl ve üzeri	10	33.33
Unvan	Şoför	9	30
	İtfaiye Eri	16	53.33
	İtfaiye Çavuşu	3	10
	İtfaiye Amiri	1	3.33
	İtfaiye Müdürü	1	3.33

Ankete katılan katılımcıların demografik özellikleri tablo 1’de gösterilmiştir. Tabloda da görüldüğü üzere katılımcıların 2’si (%6.66) 25 ve altındaki yaş, 5’i (%16.66) 26-35 yaş aralığında, 10’u (%33.33) 36-45 yaş aralığında, 5’i (% 16.66) 46-50 yaş aralığında ve 8’i (% 26.66) 51 ve üzeri yaştadır.

Katılımcıların eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde, 10’u (%33.33) ilköğretim, 14’ü (%46.66) lise, 5’i (%16.66) ön lisans, 1’i (% 3.33) lisans düzeyinde eğitim almış olup yüksek lisans düzeyinde eğitim alan çalışan bulunmamaktadır. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde Niksar İtfaiyesinde çalışan 30 kişinin tamamı erkektir.

Katılımcıların mesleki deneyimlerine bakıldığında 8’i (%26.66) 1-5 yıl arası, 7’si (%23.33) 6-10 yıl arası, 5’i (%16.66) 11-15 yıl arası, 10’u (%33.33) 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. Unvanların göre katılımcıların 9’u (%30) şoför, 16’sı (%53.33) İtfaiye Eri, 3’ü (%10) İtfaiye Çavuşu, 1’i (%3.33) İtfaiye Amiri ve 1’i de (%3.33) İtfaiye Müdürü unvanıyla çalışmaktadır.

Tablo 2. İtfaiye Personelinin, Acil Durum Ve Afetlere Müdahale Ederken Karşılaştıkları Tehlike / Risklerle Karşılaşma Sıklığı Tablosu.

Tehlike / riskler	Karşılaşma Sıklığı (%)				
	Her Zaman	Sık Sık	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
Trafik Kazası	10	33.33	46.66	10	0
Yüksekten Düşme	0	3.33	30	56.66	10
Çökme	0	10	20	53.33	16.66
Elektrik Çarpması	0	0	20	56.66	23.33
Gaz Zehirlenmesi	0	0	36.66	56.66	6.66
Sıcak Çarpması	0	10	33.33	30	26.66
Yüksek Isıya Bağlı Yanıklar	3.33	0	43.33	30	23.33
Radyoaktif Maddeye Maruz Kalma	0	0	13.33	40	46.66
Basınçlı Kapların Patlaması	0	6.66	20	30	43.33
Flame - over	0	10	33.33	36.66	20
Flash - over	0	13.33	30	23.33	33.33
Backdraft	0	20	23.33	30	26.66
Sıkışma	3.33	6.66	43.33	26.66	20
Kesici Alet Yaralanması	0	3.33	63.33	26.66	6.66
Şiddet Görme	0	10	40	43.33	6.66
Mobbing	3.33	0	43.33	33.33	20
Hidrolik Basınç Kaynaklı	0	3.33	13.33	46.66	36.66
Kaygan Zemin	0	3.33	16.66	46.66	33.33
Yüksekten Cisim Düşmesi	0	30	23.33	23.33	23.33
Hayvan Isırması	0	6.66	26.66	56.66	10
Biyolojik Etkenlere Maruz Kalma	0	0	20	60	20
Suda Boğulma	0	0	26.66	36.66	36.66
Ergonomik Sorunlar	0	3.33	10	50	36.66

İtfaiye personellerinin, acil durum ve afetlere müdahale ederken karşılaştıkları tehlike / risklerle karşılaşma sıklığı tablosuna bakıldığında;

Katılımcıların %33.33’ü sık sık, %46.66’sı ara sıra, %10’u nadiren trafik kazası ile karşılaştıklarını belirtmiştir. Hiçbir zaman trafik kazası riski yoktur diyen personel olmamıştır. Genel görüş olarak trafik kazası itfaiye personeli için risk teşkil eden bir konudur.

Yüksekten düşme için katılımcıların %3.33’ü sık sık, %30’u ara sıra, %56.66’sı nadiren karşılaştıklarını, %10’u ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Çökme riski için katılımcıların %10’u sık sık, %20’si ara sıra, %53.33’ü nadiren karşılaştıklarını ve %16.66’sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Elektrik çarpması için katılımcıların %20’si ara sıra, %56.66’sı nadiren karşılaştıklarını ve %23.33’ü hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Gaz zehirlenmesi için katılımcıların %36.66’sı ara sıra, %56.66’sı nadiren karşılaştıklarını ve %6.66’sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

Sıcak çarpması için katılımcıların %10’u sık sık, %33.33’ü ara sıra, %30’u nadiren karşılaştıklarını ve %26.66’sı hiçbir zaman

karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Yüksek ısıya bağlı olarak yanık oluşması için katılımcıların %3.33'ü her zaman, %43.33'ü ara sıra, %30'u nadiren karşılaştıklarını ve %23.33'ü hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Radyoaktif maddeye maruz kalma için katılımcıların %13.33'ü ara sıra, %40'ı nadiren karşılaştıklarını ve %46.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Basınçlı kapların patlaması için katılımcıların %6.66'sı sık sık, %20'si ara sıra, %30'u nadiren karşılaştıklarını ve %43.33'ü hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Flame-over için katılımcıların %10'u sık sık, %33.33'ü ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %20'si hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Flash-over için katılımcıların %13.33'ü sık sık, %30'u ara sıra, %23.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %33.33'ü hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Backdraft için katılımcıların %20'si sık sık, %23.33'ü ara sıra, %30'u nadiren karşılaştıklarını ve %26.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

Sıkışma için katılımcıların %3.33'ü her zaman, %6.66'sı sık sık, %43.33'ü ara sıra, %26.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %20'si hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Kesici alet yaralanması için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %63.33'ü ara sıra, %26.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %6.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Şiddet görme için katılımcıların %10'u sık sık, %40'ı ara sıra, %43.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %6.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Mobbing için katılımcıların %3.33'ü her zaman, %43.33'ü ara sıra, %33.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %20'si hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

Hidrolik basınç kaynaklı için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %13.33'ü ara sıra, %46.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Kaygan zemin için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %16.66'sı ara sıra, %46.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %33.33'ü hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Yüksekten cisim düşmesi için katılımcıların %30'u sık sık, %23.33'ü ara sıra, %23.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %23.33'ü hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

Hayvan ısırması için katılımcıların %6.66'sı sık sık, %26.66'sı ara sıra, %56.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %10'u hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Biyolojik etkenlere maruz kalma için katılımcıların %20'si ara sıra, %60'ı nadiren karşılaştıklarını ve %20'si hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Suda boğulma için katılımcıların %26.66'sı ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Ergonomik sorunlar için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %10'u ara sıra, %50'si nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 3. İtfaiye Personelinin, İtfaiye İstasyonunda Bulunurken/ Eğitim Sırasında Karşılaştıkları Tehlike/ Risklerle Karşılaşma Sıklığı Tablosu.

Tehlike / riskler	Karşılaşma Sıklığı (%)				
	Her Zaman	Sık Sık	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
Trafik Kazası	0	23.33	33.33	16.66	26.66
Yüksekten Düşme	0	6.66	13.33	46.66	33.33
Çökme	0	0	36.66	23.33	40
Elektrik Çarpması	0	0	23.33	36.66	40
Gaz Zehirlenmesi	0	0	16.66	33.33	50
Sıcak Çarpması	0	3.33	23.33	43.33	30
Yüksek Isıya Bağlı Yanıklar	0	6.66	20	33.33	40
Radyoaktif Maddeye Maruz Kalma	0	3.33	10	26.66	60
Basınçlı Kapların Patlaması	0	3.33	10	36.66	50
Flame - over	0	3.33	26.66	26.66	43.33
Flash - over	0	10	26.66	26.66	36.66
Backdraft	0	10	30	26.66	33.33
Sıkışma	0	6.66	36.66	36.66	20
Kesici Alet Yaralanması	6.66	10	40	23.33	20
Şiddet Görme	0	10	46.66	20	23.33
Mobbing	0	3.33	33.33	40	23.33
Hidrolik Basınç Kaynaklı	0	3.33	26.66	23.33	46.66
Kaygan Zemin	0	6.66	16.66	40	36.66
Yüksekten Cisim Düşmesi	0	10	13.33	43.33	33.33
Hayvan Isırması	0	3.33	26.66	40.00	30
Biyolojik Etkenlere Maruz Kalma	0	0	23.33	36.66	40
Suda Boğulma	0	6.66	20	36.66	36.66
Ergonomik Sorunlar	0	3.33	16.66	43.33	36.66

İtfaiye personelinin, itfaiye istasyonunda bulunurken veya eğitim sırasında karşılaştıkları tehlike / risklerle karşılaşma sıklığına baktığımızda;

Trafik kazası için katılımcıların %23.33'ü sık sık, %33.33'ü ara sıra, %16.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %26.66'sı ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Yüksekten düşme için katılımcıların %6.66'sı sık sık, %13.33'ü ara sıra, %46.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %33.33'ü ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Çökme için katılımcıların %36.66'sı ara sıra, %23.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %40'ı ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Elektrik çarpması için katılımcıların %23.33'ü ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %40'ı ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Gaz zehirlenmesi için katılımcıların %16.66'sı ara sıra, %33.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %50'si ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

Sıcak çarpması için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %23.33'ü ara sıra, %43.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %30'u ise hiçbir zaman karşılaşmadıklarını belirtmiştir. Yüksek ısıya bağlı yanıklar için

katılımcıların %6.66'sı sık sık, %20'si ara sıra, %33.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %40'ı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Radyoaktif maddeye maruz kalma için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %10'u ara sıra, %26.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %60'ı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Basınçlı kapların patlaması için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %10'u ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %50'si ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Flame-over için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %26.66'sı ara sıra, %26.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %43.33'ü ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Flash-over için katılımcıların %10'u sık sık, %26.66'sı ara sıra, %26.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Backdraft için katılımcıların %10'u sık sık, %30'u ara sıra, %26.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %33.33'ü ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Sıkışma için katılımcıların %6.66'sı sık sık, %36.66'sı ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %20'si ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir.

Kesici alet yaralanması için katılımcıların % 6.66'sı her zaman, %10'u sık sık, %40'ı ara sıra, % 23.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %20'si ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Şiddet görme için katılımcıların %10'u sık sık, %46.66'sı ara sıra, %20'si nadiren karşılaştıklarını ve %23.33'ü ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Mobbing için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %33.33'ü ara sıra, %40'ı nadiren karşılaştıklarını ve %23.33'ü ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Hidrolik basınç kaynaklı için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %26.66'sı ara sıra, %23.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %46.66'sı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir.

Kaygan zemin için katılımcıların %6.66'sı sık sık, %16.66'sı ara sıra, %40'ı nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Yüksekten cisim düşmesi için katılımcıların %10'u sık sık, %13.33'ü ara sıra, %43.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %33.33'ü ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir.

Hayvan ısırması için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %26.66'sı ara sıra, %40'ı nadiren karşılaştıklarını ve %30'u ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Biyolojik etkenlere maruz kalma için katılımcıların %23.33'ü ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %40'ı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Suda boğulma için katılımcıların %6.66'sı sık sık, %20'si ara sıra, %36.66'sı nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir. Ergonomik sorunlar için katılımcıların %3.33'ü sık sık, %16.66'sı ara sıra, %43.33'ü nadiren karşılaştıklarını ve %36.66'sı ise hiçbir zaman karşılaştıklarını belirtmiştir.

dördü işaretleyenler "VAR" olarak sondaki "hiçbir zaman"ı işaretleyenler ise "YOK" olarak değerlendirilmiştir.)

İtfaiye personelinin, acil durum ve afetlere müdahale ederken

Demografik Özellikler	Referans	Genel Tehlike / Riskler		
		VAR % (Her zaman+Sık sık+Ara sıra+Nadiren)	YOK % (Hiçbir Zaman)	
Yaş	25 Yaş Altı	2	91.31	8.69
	26-35	5	85.22	14.78
	36-45	10	71.30	28.70
	46-50	5	84.35	15.65
	51 ve Üstü	8	71.35	28.65
Eğitim Durumu	İlköğretim	10	79.65	20.35
	Lise	14	71.61	28.39
	Ön lisans	5	80.87	19.13
	Lisans	1	82.61	17.39
	Yüksek lisans	0	0	0
Cinsiyet	Kadın	0	0	0
	Erkek	30	77.48	22.52
Mesleki Deneyim	1-5	8	72	28
	6-10	7	73.78	26.22
	11-15	5	83.48	16.52
	16 ve Üzeri	10	81.30	18.70
Unvan	Şoför	9	62.70	37.30
	İtfaiye Eri	16	77.57	22.43
	İtfaiye Çavuşu	3	75.61	24.39
	İtfaiye Amiri	1	52.17	47.83
	İtfaiye Müdürü	1	69.57	30.43

karşılaştıkları tehlike/ riskler ile demografik özellikler karşılaştırma tablosu hazırlanırken 5'li likertin ilk dördünü (Her zaman, Sık sık, Ara sıra, Nadiren) işaretleyenler açısından tehlike/risk "Var" olarak değerlendirilirken (Hiçbir zaman) işaretleyenler açısından tehlike/risk "Yok" olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcıların demografik özellikleri ile Acil Durum ve Afetlere Müdahale Ederken Karşılaştıkları tehlike/ risk ortalamaları değerlendirildiğinde; yirmi beş ve altı yaşındaki 2 katılımcı %91.31 oranında tehlike/ risk var ve %8.69 oranında tehlike/ risk yok, 26-35 yaşındaki 5 katılımcı %85.22 oranında tehlike/ risk var ve %14.78 oranında tehlike/ risk yok, 36-45 yaşındaki 10 katılımcı %71.30 oranında tehlike/ risk var ve %28.70 oranında tehlike/ risk yok, 46-50 yaşındaki 5 katılımcı %84.35 oranında tehlike/ risk var ve %15.65 oranında risk yok, 51 ve üstü yaşındaki 8 katılımcı %71.35 oranında tehlike/ risk var ve %28.65 oranında tehlike/ risk yok olarak değerlendirme yapmıştır.

Eğitim durumuyla değerlendirildiğinde; ilköğretim mezunu 10 katılımcı %79.65 oranında tehlike/ risk var ve %20.35 oranında tehlike/ risk yok, lise mezunu 14 katılımcı %71.61 oranında tehlike/ risk var ve %28.39 oranında tehlike/ risk yok, önlisans mezunu 5 katılımcı %80.87 oranında tehlike/ risk var ve %19.13 oranında tehlike/ risk yok, lisans mezunu 1 katılımcı %82.61 oranında tehlike / risk var ve %17.39 oranında tehlike/ risk yok olarak değerlendirme yapmıştır. Eğitim düzeyi ve mesleki deneyiminin artışı ile tehlike/ risklerin var olduğunu söyleyenlerin artışı doğru orantılıdır.

Cinsiyet durumuyla değerlendirildiğinde; katılımcılarda kadın katılımcı bulunmamaktadır. 30 erkek katılımcı %77.48 oranında tehlike/ risk var ve %22.52 oranında tehlike/ risk yok olarak değerlendirme yapmıştır.

Mesleki deneyimleriyle değerlendirildiğinde; 1-5 yıl arası deneyimli 8 katılımcı %72 oranında tehlike/ risk var ve %28 oranında tehlike/ risk yok, 6-10 yıl arası deneyimli 7 katılımcı %73.78 oranında tehlike/ risk var ve %26.22 oranında tehlike/ risk yok, 11-15 yıl arası deneyimli 5 katılımcı %83.48 oranında tehlike/ risk var ve %16.52 oranında tehlike/ risk yok, 16 ve üzeri deneyimli 10

Tablo 4. İtfaiye Personelinin Acil Durum Ve Afetlere Müdahale Ederken Karşılaştıkları Tehlike/ Riskler İle Demografik Özellikler Karşılaştırma Tablosu. (5'li likerte ilk

katılımcı %81.30 oranında tehlike/ risk var ve %18.70 oranında tehlike/ risk yok olarak değerlendirme yapmıştır.

Unvanlarıyla değerlendirildiğinde; şoför olarak çalışmakta olan 9 katılımcı %62.70 oranında tehlike/ risk var ve %37.30 oranında tehlike/ risk yok, itfaiye eri olarak çalışmakta olan 16 katılımcı %77.57 oranında tehlike/ risk var ve %22.43 oranında tehlike/ risk yok, itfaiye çavuşu olarak çalışan 3 katılımcı %75.61 oranında tehlike/ risk var ve %24.39 oranında tehlike/ risk yok, itfaiye amiri olarak çalışan 1 katılımcı %52.17 oranında tehlike/ risk var ve %47.83 oranında tehlike/ risk yok, itfaiye müdürü olarak çalışan 1 katılımcı %69.57 oranında tehlike/ risk var ve %30.43 oranında tehlike/ risk yok olarak değerlendirme yapmıştır.

Genel olarak bakıldığında her demografik özellik açısından itfaiye personelinin afet ve acil durumlara müdahale ederken genel tehlike/ risk değerlendirmesine yapıldığında; itfaiye personellerinden, afet ve acil durumlara müdahale edilirken tehlike/riskler vardır diyenlerin, tehlike/riskler yoktur diyenlerden oransal olarak önemli derecede fazla olduğu saptanmıştır. Buradan anlamlı olan bu oranlar bize itfaiye personelinin afet ve acil durumlarda, her demografik özellik açısından ayrı ayrı, tehlike/risk var dediğini göstermektedir.

Eğitim düzeyi ve mesleki deneyiminin artışı ile tehlike/ risklerin var olduğunu söyleyenlerin artışı doğru orantılı olarak artmıştır. Bu veriye dayanarak eğitim düzeyi arttıkça tehlike/risklerin farkındalığı artmaktadır denilebilir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırma ve yayın etiğine uyulup Bitlis Eren Üniversitesi Etik İlkeleri ve Etik Kurulundan 15/05/2020 tarih ve 2020/04-IV sayılı Kurul kararı alınarak yapılmış bu çalışmada sonuç olarak:

Hem tablo 2 hem de tablo 3'te itfaiye personellerinin farklı sıklıklarda da olsa genellikle tehlike/risklerle karşılaştıkları belirlenmiştir.

Tablo 4'te her demografik özellik açısından itfaiye personelinin afet ve acil durumlara müdahale ederken genel tehlike/ risk değerlendirmesi yapılmıştır. İtfaiye personelinden afet ve acil durumlara müdahale ederken her demografik özellik için ayrı ayrı tehlike/ risklerin var olduğunu söyleyenlerin oranı, tehlike/risk yok diyenlere oranla açık ara öndedir. Buradan son derece anlamlı olan bu oranlar bize itfaiye personelinin afet ve acil durumlarda, her demografik özellik açısından ayrı ayrı, açık ara tehlike/risk var dediğini göstermektedir. Ayrıca eğitim düzeyi ve mesleki deneyiminin artışı ile tehlike/ risklerin var olduğunu söyleyenlerin artışı doğru orantılı olarak artmıştır, bu da eğitim düzeyindeki artışın tehlike/risklerin farkındalığını da artırdığını göstermektedir.

Çalışmada 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundaki Kapsam Kısıtlılığı Nixsar İtfaiyesi Özelinde İncelenmiştir. Mevzuatta itfaiyenin görevlerine baktığımızda hem acil durumların hem de doğal afetlerin görevlerine girdiği görülmektedir. Yapılan çalışmada da, itfaiye Personelinin Acil Durum Ve Afetlere Müdahale Ederken Karşılaştıkları Tehlike/ Risklerin varlığı her Demografik Özellikler açısından açık ara teyit edilmiştir. Ancak İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda ise bu afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri kapsam dışında bırakılmıştır. İtfaiyeler bu durumlara müdahalede bulduklarında, bunlar iş güvenliği kapsamı dışında kaldığından, standart olarak iş güvenliği ve koruyucu tedbiri alınmak zorunda değil, bu durumda bazı birimler bu tedbirleri alsa da diğerleri yasal zorunlulukları olmadığından bu tedbirleri almamaktadır. Bu durumda bu tedbirlerin

alınmadığı yerlerde iş güvenliği ve önlemleri alınmadığında, olaylara müdahalede oluşacak olaylarda (yaralanma, sakat kalma, ölümler) personel mağdur olmakta, idareye yasal bir yükümlülük olmadığı için ilgili idare hesap vermemekte ve külfete katlanmamış olmaktadır. Personel telafisi mümkün olmayacak riskler altında çalışmak zorunda kalmaktadır.

Açıkça ortaya konmuş olan itfaiye personellerinin Acil Durum Ve Afetlere Müdahale Ederken Karşılaştıkları Tehlike/ Risklerin de bir an önce 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamına alınması, böylece açık tehlike ve riskler altında fedakarca çalışan itfaiye personellerinin iş güvenliği bağlamında kendilerinin güvене alınması ve kendilerini güvende hissetmeleri açısından son derece elzem görülmektedir.

KAYNAKÇA

- 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, (2018), 4 Nolu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, RG: 15/7/2018 Tarih Ve 30479 Sayılı.
- Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, (2020), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Deprem Daire Başkanlığı, <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>, (Erişim 2 Nisan 2020).
- Arıcı K. (1999), “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dersleri”. Ankara: Tes-İş Eğitim Yayınları.
- Atan M.; Cam E.; Çelik E.; Yazar Arslan B.; Boz Eravcı D. (2017), “Türkiye’de İş Sağlığı Ve Güvenliği Algısı”. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Eğitim Ve Araştırma Merkezi Yayın No: 58, Ankara: Uzerler Matbaacılık.
- Balkır Z. G. (2012), “İş Sağlığı Ve Güvenliği Hakkının Korunması: İşverenin İş Sağlığı Ve Güvenliği Organizasyonu”, Sosyal Güvenlik Dergisi, 2(1), 56-91.
- Başbuğ A. (2013), “İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği”, Ankara: Aydoğdu Ofset.
- Baycık G. (2013), “Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin Haklarında Yeni Düzenlemeler”, Ankara Barosu Dergisi, 3, 103-170.
- Belediye İtfaiye Yönetmeliği, (2006), RG: 21.10.2006 tarih ve 26326 Sayılı. <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.10713&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> (Erişim 2 Nisan 2020).
- Belediye Kanunu, (2005), 3/7/2005 Kabul Tarihli, 5393 Sayılı, RG: 13/7/2005 Tarih ve 25874 Sayılı, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf> (Erişim 2 Nisan 2020).
- Ceylan H.; Başhelvacı V. S. (2011), “Risk Değerlendirme Tablosu Yöntemi İle Risk Analizi: Bir Uygulama”, International Journal of Engineering Research and Development, 3(2), 25-33.
- Ceylan H. (2011), “Türkiye’deki İş Kazalarının Genel Görünümü Ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması”, International Journal of Engineering Research and Development, 3(2), 18-24.
- Çelik, E. (2014), “Güvenlik Kültürünün Güvenlik Performansına Etkisi: İş Tatmininin Aracılık Rolü”. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Fang, D.; Wu, H. (2013), “Development Of A Safety Culture Interaction (Sci) Model For Construction Projects”, Safety Science, 57, 138-149.
- Guldenmund, F. W. (2007), “The Use Of Questionnaires In Safety Culture Research-An Evaluation”, Safety Science, 45, 723-743.
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, (2012), 6331 Kanun numaralı ve 20/6/2012 Kabul Tarihli, RG: 30/6/2012 Tarih ve 28339 Sayılı, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf> (Erişim 09.06.2020).
- İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği Değişiklik, (2020). İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, RG: 8.3.2020 Tarih ve 31062 Sayılı, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170227M1-1-1.pdf> (02.04.2020).
- İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği, (2012), İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği, Resmî Gazete Tarihi: 26.12.2012 RG: 29.3.2013 Tarih ve RG: 29.3.2013 Tarih ve 28602 Sayılı, <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=9.5.16909&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=i%20te> hli (02.04.2020).
- Kılıç A. (2010), İtfaiye Teşkilleri Yönetmeliği. Ateşi Tutan Eller - Ateş Kahramanları, http://www.yangin.org/dosyalar/ates_kahramanlari.pdf (09.06.2020).
- Mearns K.; Whitekar, S. M.; Flin, R. (2003), “Safety Climate, Safety Management Practice And Safety Performance In Offshore Environments”, Safety Science, 41, 641-680.
- Öztürk C.; Öztürk S. (2017), “Lider Yönetici Önünde Engel Olarak Terörizm ve Afet Yönetimi”, Sosyo-ekonomik stratejiler II’nin içinde, (Haşit G., Çiftçi H. ve Merter M. E., Ed.), Londra: Ijopce Publication, 51-59.
- Öztürk C. (2017), “Afet Olarak Terörizm ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Konumu”, Sosyo-ekonomik stratejiler II’nin içinde, (Haşit G., Çiftçi H. ve Merter M. E., Ed.), Londra: Ijopce Publication, 39-50.
- Vredenburg, A. (2002), Organizational Safety: “Which Management Practices Are Most Effective In Reducing Employee Injury Rates?”, Journal of Safety Research, 33, 259-276.
- Yılmaz F. (2009), “Avrupa Birliği Ve Türkiye’de İş Sağlığı Ve Güvenliği: Türkiye’de İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurullarının Etkinlik Düzeyinin Ölçülmesi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Yılmaz N.; Şenol M. B. (2017), “İş Sağlığı Ve Güvenliği Risk Değerlendirme Süreci İçin Bulanık Çok Kriterli Bir Model Ve Uygulaması”, Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 32(1), 77-87.
- Zohar D. (2008), “Safety Climate And Beyond: A Multi-Level Multicliamate Framework”, Safety Science, 46, 376-387.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Within the Public Administration, firefighters fulfill the duties that contain many dangers and risks as a public service within the framework given by the legislation. While performing these duties, as with every employee, these personnel have the right to expect the state and legislation to protect themselves against danger and risks. The relevant legislation, especially the Municipal Law and the Fire Brigade Regulation, provides firefighters with the task of protecting and rescuing the community, individuals and savings against many dangers / risks. There is an Occupational Health and Safety Law No. 6331 as a norm that secures business and business lines in terms of occupational health and safety. In this law, it is stated which jobs and lines of business are within the scope of this law in terms of occupational health and safety or which are not covered by this law. As a matter of fact, fire services are organized as exceptions of the law according to this law.

In this study, this field, which is one of the duties of the fire brigade, is revealed by revealing this "legislation, but give half protection" approach, revealing the dangers and risks in the training and other duties of the fire brigade, and the dangers and risks and intensities they encounter in disasters and emergencies. It is emphasized that it should be included in the scope of the Security Law.

Method

The research was carried out in the form of literature review and data collection, processing and interpretation via questionnaire. The universe of the research consists of all 30 firefighters working in the Niksar Municipality Fire Department at Bitlis Eren University. The data were collected and collected face to face in 2019. The data was then tabulated. In this context, research and publication ethics were complied with, the decision of the Board dated 15/05/2020 and numbered 2020/04-IV was taken from the Ethical Principles and Ethics Committee of Bitlis Eren University, and the participants were informed voluntarily / consent forms were signed. The questionnaire and scale to be used as a data collection tool in the current practice, which is a quantitative study, consists of 3 parts. In the first part; Demographic Properties form, in the second part; "The Frequency Scale of Firefighters Faced by Firefighters Faced While Responding to Emergency and Disasters", which consists of 23 items, prepared according to 5-point Likert, and in the third section; "The Frequency Scale of the Firefighters' Encounter with the Dangers / Risks Encountered During the Fire Station or During Training", which consists of 23 items and is prepared according to the 5-point Likert.

Conclusion and Findings

As a result of this study, the research and publication ethics were followed and the decision of the Board of Ethics and Ethics Committee of Bitlis Eren University was taken on 15/05/2020 and numbered 2020/04-IV. From the Frequency Table of the Dangers / Risks Encountered by Firefighters in Responding to Emergency and Disasters, it is seen that the firefighters encountered 23 hazards / risks, although they are at different frequencies.

As a result of this study, the research and publication ethics were followed and the decision of the Board of Ethics and Ethics Committee of Bitlis Eren University was taken on 15/05/2020 and numbered 2020/04-IV. From the Frequency Table of the Dangers / Risks Encountered by Firefighters in Responding to Emergency and Disasters, it is seen that the firefighters encountered 23 hazards / risks, although they are at different frequencies. From the Frequency Table of the Dangers / Risks Encountered During Firefighting / Training During the Firefighters Table, it is seen that the firefighters encounter 23 hazards / risks listed here, although at different frequencies.

In the study, Scope Limitation in Occupational Health and Safety Law No. 6331 was investigated in the context of Niksar Fire Brigade. When we look at the fire brigade's duties in the legislation, it is seen that both emergencies and natural disasters are in their duties. In the study, the existence of the Dangers / Risks encountered by Firefighters in Respecting Emergency and Disasters has been clearly confirmed in terms of each Demographic Features. However, in the Occupational Health and Safety Law, intervention activities of these disaster and emergency units are excluded.

When firefighters intervene in these situations, they are outside the scope of occupational safety, they do not have to take occupational safety and protective measures as standard, in this case some units take these precautions but others do not take these precautions because they do not have legal obligations. In this case, when occupational safety and precautions are not taken in places where these measures are not taken, the personnel are victimized in the incidents (injury, injury, death) that will occur in the intervention to the incidents, the relevant administration does not account for it and does not bear the burden. Personnel has to work under risks that cannot be compensated.

The explicitly laid out firefighters' dangers / risks faced while dealing with emergencies and disasters are included in the scope of the Occupational Health and Safety Law No. 6331, so that our firefighters, who work devotedly under open hazards and risks, feel safe and secure in the context of occupational safety.